

Az Apáczai Csere János Elméleti Líceum oktatókra vonatkozó Etikai Kódexe

I. fejezet ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk. (1) Jelen Etikai Kódex (a továbbiakban „Kódex”) az 1/2011. számú tanügyi törvény 98. cikk (2) bekezdésének b) pontja, illetve a 4831/2018. számú a közoktatásban dolgozó oktatói személyzet Kerettörvénykönyvének jóváhagyásáról szóló rendelet alapján készült.

(2) Jelen Kódex előírásai az Apáczai Csere János Elméleti Líceum teljes iskolai munkaközösségére érvényesek, beleértve a főállású és társult oktatókat, a technikai és adminisztratív személyzetet, a segédtan személyzetet, illetve az iskolával szerződéses viszonyban álló személyeket (a továbbiakban „Oktatók”), állampolgárságtól, nemzetiségtől, nemtől és vallási meggyőződéstől függetlenül. Az Oktatóknak erkölcsi és szakmai kötelezettségük ismerni, tiszteletben tartani és alkalmazni a jelen Kódex rendelkezéseit. A Kódex a közoktatási munkavégzés minden helyszínén, az iskola területén és az intézmény falain kívül is érvényes, valamint amikor a tantestület tagjai az Apáczai Csere János Elméleti Líceum képviselőjeként lépnek fel.

2. cikk. A Kódex az intézményben folyó oktatási, oktatásszervezési, illetve adminisztratív tevékenységre vonatkozó etikai alapelveket foglalja magába. A munkatársak erkölcsi és lelkiismereti megerősítése mellett a Kódex követendő példát mutat fel, elősegíti a morális értékek megőrzését, az etikai problémák felismerését és megoldását. Az Apáczai Csere János Elméleti Líceum célja az, hogy a Kódexben megfogalmazott elvek vezérfonalat jelentsenek minden tevékenységében és döntésében, az iskola belső ügyeiben, illetve külső kapcsolataiban egyaránt.

3. cikk. Jelen Kódex rendelkezéseinek betartása tanintézményünk minőségének és hírnevének növelését biztosítja. Ezen célkitűzések a következők révén teljesíthetők:

- a) az oktatók önfegyelmzése – jelen Kódex tudomásul vétele alapján;
- b) az oktatók kötelezettségeinek és teljesítéseinek magas szintű szakmai ellátása;
- c) a kollégák közötti kapcsolatok javítása;
- d) az intézményben esetlegesen előforduló etikátlan gyakorlatok kiküszöbölése;
- e) az oktatók összetartartó erejének növelése;
- f) az alkalmazandó értékek és elvek népszerűsítésének és megértésének elősegítése;
- g) a közvélemény érzékenyítése az oktatási értékek és érdekek irányában.

II. fejezet AZ ISKOLAI KÖZÖSSÉG ETIKAI ÉRTÉKRENDJE

4. cikk. Az oktatók a következő szakmai értékek és elvek szerint kell eljárjanak:

- a) pártatlanság és tárgyilagosság;
- b) társadalmi és szakmai felelősség;
- c) erkölcsi és szakmai feddhetetlenség;
- d) titoktartás;
- e) a közösség érdekében kifejtett tevékenység;
- f) a diákok érdekeinek tiszteletben tartása és népszerűsítése;
- g) a törvények betartása és megfelelő alkalmazása;
- h) a személyi autonómia tiszteletben tartása;
- i) őszinteség és becsületesség;
- j) tisztelettudó megjelenés;
- k) tisztelet és tolerancia;
- l) szakmai igényesség és felelősség;
- m) a tevékenység minőségének és az iskola tekintélyének növelése;
- n) a teljesítmény értékelésében és elismerésében tanúsított semlegesség, valamint az elfogultság elkerülése.

5. cikk. A diákokkal való viszonyukban az oktatóknak a következő magatartásszabályokat kell ismerniük, tiszteletben tartaniuk és alkalmazniuk:

- a) a diákok testi, lelki és erkölcsi egészségének védelme a következők révén:
 - felügyelet az oktatási intézményben, illetve – a tanintézmény által megszervezett külső tevékenységek esetén – az iskolán kívül is;
 - a diákokkal szembeni szóbeli és/vagy testi bántalmazás, illetve megalázó/lealacsonyító viselkedés tilalma; a tanárok ne tegyenek megjegyzéseket a gyermekek egészségi, lelki vagy testi állapotának jellemzésére, ne illessék a gyerekeket olyan becenevekkel / ragadványnevekkel, amelyek számukra zavaróak.
 - minden diák biztonságának szavatolása a velük szemben történő bármilyen szóbeli/testi bántalmazás esetén; a diszkriminatív, visszaélészerű, elhanyagoló vagy kihatározó magatartás jelentése;
 - a visszaélészerű magatartás elleni fellépés;
 - a diákok szexuális zaklatása elleni védelem biztosítása, illetve a velük létesített bármiféle nemi viszony tilalma;
- b) a megvesztegetést feltételező következő tevékenységek tilalma:
 - a vizsgákon/felméréseken történő csalások;
 - az oktatók pénzüsszegek, ajándékok vagy bizonyos szolgáltatások nyújtásának igénylése, elfogadása vagy begyűjtése annak érdekében, hogy a diákok kedvezményezett bánásmódban részesüljenek;
 - befolyással való üzérkedés;
 - anyagi térítés/ajándékok ellenében saját iskolai tanórákon oktatott diákokoknak tartott különórák/különfoglalkozások tartása;
- c) esélyegyenlőség biztosítása, valamint az oktatási alapelvek népszerűsítése;
- d) a diákok méltóságának tiszteletben tartása és érdemeik elismerése;
- e) tartózkodás a tanórákon és az iskolán kívüli tevékenységeken minden olyan sarkított nézeteket tükröző megjegyzésektől, illetve áltudományos elméletek bemutatásától, amelyek szorongáskeltő jellegűek a tanulók számára;

- f) a család/gyerek politikai nézeteire nem kérdezhetnek rá, pl. kire szavaztak, illetve nem is buzdíthatnak valamilyen irányú szavazásra;
- g) a GDPR szabályok betartása. Tilos a diák szüleinek engedélye nélkül az online közösségi médiában fényképet, videót vagy bármilyen képmást közzétenni;
- h) megjegyzésekkel ne károsítsák a szülő-gyerek kapcsolatot, pl. nem lehet olyan történés az iskolai órán, amit a szülőknek nem szabad otthon elmesélni vagy kritikai megjegyzést hangoztatni azzal a gyerekekkel szemben, aki otthon elmesélte;
- i) a diákok által történő oktatói értékelések eredményeit nem kérhetik számon egy osztályközösségen vagy diákon. Tilos ezzel zsarolni a diákot és újabb értékelést kérni az oktató igazának alátámasztása érdekében;
- j) tilos a diákoknak tanórákon problémamegoldásként bemutatni erőszakos vagy potenciálisan veszélyes megoldásokat;

6. cikk. Nézeteltérés esetén a vitában résztvevő felek (diák, szülő, oktató vagy panaszos) konzultáljanak az iskolapszichológussal vagy iskolalelkésszel.

7. cikk. A szülővel/jogi képviselővel való viszonyukban az oktatónak a következő magatartásszabályokat kell tiszteletben tartani és alkalmazni:

- a) kölcsönös bizalomra épített viszony, valamint őszinte kommunikáció kialakítása;
- b) a megosztott információk titkosságának, illetve az egyéni és családi intimitáshoz való jognak tiszteletben tartása;
- c) az oktatási szolgáltatásokért cserébe, a szülővel/jogi képviselővel való kapcsolattartás során tilos pénzüsségeket vagy ajándékokat kérni/elfogadni;
- d) az oktatói tevékenység során megvásárlásra való kötelezettség nélkül javasolhatnak segédtankönyveket vagy segédanyagokat;
- e) ha a gyerek viselkedésében vagy teljesítményével problémák adódnak, a szülővel együtt építő jellegű megoldások keresésére kell törekedni. Mindig a gyerek legfőbb érdekét kell figyelembe venni, arra való tekintettel, hogy a közlendőben ne minősítsék a szülőt, gyereket vagy pedagógustársat. A gyerek viselkedését és/vagy teljesítményét tényszerűen kell ismertetni.

8. cikk. Ami a kollegiális viszonyokat illeti, az oktató a következő viselkedési normákat köteles tiszteletben tartani és alkalmazni:

- a) a munkatársi kapcsolatok alapja a tisztelet, őszinteség, szolidaritás, együttműködés, korrektség, tolerancia, lekicsinylés kerülése, kölcsönös segítségnyújtás, bizalmas információk védelme, lojális versenyszellem, illetve az alkalmazott által elkövetett közokirat-hamisítás és a plágium teljes kizárása;
- b) bármilyen hátrányos megkülönböztetés mellőzése;
- c) egymás tevékenységének megbecsülése;
- d) egymás személyének, a saját nézetektől eltérő gondolkodásmód, világnézet, ízlés, valamint az önálló szakmai döntések tiszteletben tartása.

9. cikk. Azon személyek, akik vezetői tisztséget látnak el, akik mentori feladatokkal bírnak, illetve az iskolai vezetőtestület tagjai, a következő szabályokat kötelesek tiszteletben tartani és alkalmazni:

- a) hatékony vezetői irányelvek és kritériumok tiszteletben tartása;
- b) sajátos szakmai és erkölcsi standardok népszerűsítése;
- c) az érvényben lévő törvényi szabályozások és etikai normák objektív alkalmazása;
- d) a munkaköri leírásban szereplő feladatok és hatáskörök/kötelezettségek pártatlan értékelése;
- e) a kollégákkal szembeni viszonyban vezetői/szakmai visszaélés tilalma;

f) az oktatói személyzettel zajló viszonyban a zaklatás/hátrányos megkülönböztetés tilalma.

10. cikk. A tanszemélyzet sajátos iskolai és iskolán kívüli tevékenységének elvégzésekor tiltott:

- a) tudatmódosító, etnobotanikus szerek, illetve alkohol fogyasztása;
- b) a diákokat dohányzásra, tudatmódosító, etnobotanikus szerek, illetve alkohol fogyasztására biztatni, ugyanakkor a diákok ezen szerek, illetve italok fogyasztását támogatni vagy eltűrni;
- c) fogadások és szerencsejátékok szervezése;
- d) a tanintézmény infrastruktúrájának egyéni célokra és/vagy közvetlenül anyagi nyereség érdekében történő felhasználása;
- e) írott, audió vagy vizuális obszcén vagy pornográf anyagok használata, készítése vagy terjesztése;
- f) olyan tevékenységek szervezése, melyek veszélyeztethetik a diákok vagy más, az oktatási intézményben tartózkodó személyek biztonságát.

11. cikk. A helyi közösségekkel és intézményekkel való kapcsolattartásban az oktató a következő viselkedési normákat köteles betartani és alkalmazni:

- a) egymás kölcsönös támogatása a minőségi oktatás biztosítása érdekében;
- b) felelősségvállalás és átláthatóság a diákok jogaival foglalkozó állami intézményekhez továbbított információkat illetően, amikor a diák érdeke/védelme ezt megköveteli.

III. fejezet JOGKÖVETKEZMÉNYEK

12. cikk. Etikai vétségre az Apáczai Csere János Elméleti Líceum figyelmét bármilyen, az intézményben vagy annak keretein kívül tevékenykedő személy felhívhatja. A bejelentést tevő személy kilétét soha, semmilyen esetben nem szabad felfedni. Az Etikai Bizottság nem tárgyalhat meg névtelen bejelentést/panaszt. A bejelentés/panasz vagy hivatalból történő eljárás alapján az Etikai Bizottság elemzi a jelzett ügyet, és – amennyiben a Kódex hatálya alá tartozó jellegénél fogva elviekben befogadja azt, – elindítja a kivizsgálást. Olyan esetekben, amikor a vizsgált ügy túlmutat a bizottság tagjainak kompetenciáján, más, az ügyben illetékes szakembereket is bevonhatnak a vizsgálatba. A kivizsgálás ideje alatt és azután is, a Bizottság tagjai, beleértve a felkért szakembereket, kötelesek az ügyben érdekelt személyek sérthetlenségét tiszteletben tartani.

IV. fejezet AZ ISKOLA ETIKAI BIZOTTSÁGA

13. cikk. Az Apáczai Csere János Elméleti Líceum Etikai bizottságának mindenkori tagjai a következők: az iskolapszichológus, az iskolalelkész, az Apáczai diáktanácsért felelős tanár, vagy az iskolán kívüli tevékenységekért felelős tanár (amennyiben az etikai kihágás iskolán kívüli tevékenységre vonatkozik), az iskolai szakszervezet elnöke, az iskola szülői bizottságának elnökségi tagja, illetve az Apáczai Diáktanács két tagja. Az Etikai bizottság tagjait a szóban forgó intézmények/szervezetek/bizottságok nevesítik.

14. cikk. Jelen Kódex hatályba lépésétől számított 30 napon belül az intézmény vezetősége saját honlapon egy nyilvános e-mail címen keresztül olyan online felületet hoz létre, amelyen bármely panaszos jelezheti az oktatók esetleges etikai kihágásait. Az Etikai Bizottság erre felhatalmazott tagjai rendszeres időközönként ellenőrzik a szóban forgó e-mailes postafiókot, az esetleges panaszokat igyekeznek minél hamarabb – legtöbb, az iktatástól számított 30 nap alatt – megoldani és visszajelzést küldeni a panaszosnak. Hogyha az ügy összetettsége miatt a panasz iktatásától számított 30 napon belül

az Etikai bizottság nem tudja megoldani az esetet, értesíti az érintett feleket a kialakult helyzetről. Ez esetben a panasz megoldása az iktatástól számított 30 napnál tovább tarthat.

15. cikk. Az Etikai bizottság a panaszok kivizsgálása céljából vagy hivatalból történő eljárások elemzése érdekében a reklamációk iktatásától számított legrövidebb időn belül, de legtöbb 10 munkanapon belül összeül. Az Etikai bizottság tagjai többségének jelenlétével határozatképes.

16. cikk. Amennyiben szükséges, a bizottság – kihallgatás céljából – beidézheti a bejelentést tevő személyt vagy az iskola képviselőjét a tudomásulvételt igazoló elektronikus levél, vagy aláírt értesítés alapján. A bejelentésben foglaltak megoldása érdekében, az iskolai etikai szabályok megsértésével bepanaszolt személyt az Etikai bizottság meghallgatja, vagy felkéri arra, hogy saját álláspontját írásban fogalmazza meg. Amennyiben szükségesnek bizonyul, az Etikai bizottság – a felek kérésére vagy hivatalból – kihallgatásra idézhet be minden olyan személyt, aki az ügy megoldásához szükséges információ birtokában van. A személyek kilétét teljes titoktartás övezi.

17. cikk. A kihallgatásokra és a tanácskozásokra titkos üléseken kerül sor. A bizottság tagjait és minden más személyt, akinek hozzáférése volt a dokumentumokhoz és a tényálláshoz, teljes titoktartás kötelezi a kihallgatásokra, a tanácskozásokra és a dokumentumok tartalmát illetően.

18. cikk. Az Etikai Bizottság a probléma kezelése érdekében resztoratív konfliktuskezelési technikát alkalmazhat, amelynek célja a felek kibékítése és a további konfliktus megszüntetése. Amennyiben sor kerül a kibékülésre, a bizottság elismeri ezt a tényt, és ezáltal megszűnik a felek közötti vita.

19. cikk. A kivizsgálás és a tanácskozások során a bizottság választ és jelentést dolgoz ki. A szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslatokat tartalmazó jelentést elküldi az iskola Vezetőtanácsának. A Vezetőtanács elrendelheti az érintett személy elleni büntetés jóváhagyását. A panaszos, valamint az a személy aki ellen a bejelentést tették, kivonatszerű írásbeli választ kap azokról a döntésekről, amelyekre a vizsgálat és a tanácskozások során az Etikai bizottság jutott.

20. cikk. A Kódex megsértésével kapcsolatos panaszok megoldására vonatkozó döntéseket az Etikai bizottság egyszerű többséggel fogadja el. Szavazategyenlőség esetén az iskolapszihológus szavazata meghatározó.

21. cikk. A tanári kar, a Szülői bizottság és az Apáczai diáktanács által kidolgozott, valamint a Vezetőtanács által elfogadott Etikai kódex nyilvános. Tanév elején az osztályfőnökök és tanítók szülői értekezleten dolgozzák fel a szülők, illetve a diákok számára.

V. fejezet ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. cikk. Jelen Kódex nem helyettesíti és nem is mondhat ellent az oktatásra vonatkozó hatályos törvényeknek és szabályozásoknak.

23. cikk. Az oktatók minden tanév elején az Etikai kódex betartását aláírásukkal vállalják.

24. cikk. Jelen Kódexet az Apáczai Csere János Elméleti Líceum Vezetőtanácsa 2022. szeptember 15-i ülésén fogadta el.